

WORMEN

(Door Joke van der Sluis en nagekeken door dr. Celant, dierenarts te Woerden)

Alle katten hebben wormen. Zelfs kittens zijn en worden al besmet met wormen in de baarmoeder en door de melk. Al bent u nog zo hygiënisch, u kunt het niet echt voorkomen. Wel goed behandelen en minimaliseren. Sommige wormbesmettingen kunnen levensbedreigend zijn voor uw huisdier als u er niets aan doet!

Katten kunnen op verschillende manieren besmet raken met wormen. Hieronder een rijtje van besmettingsbronnen in volgorde van belangrijkheid;

1. Baarmoeder en moedermelk.
2. Vlooiën.
3. Prooidieren, zoals muizen, ratten, vogels en vissen.
4. Slachtafval en niet gaar vlees.
5. Likken van soortgenoten.
6. Vloeren en de tuin.
7. Via de huid.

Hieronder zullen we de meest voorkomende wormbesmettingen globaal behandelen. We geven het advies om contact op te nemen met een ervaren fokker lid of de dierenarts. Het hoeft geen betoog dat bij ernstige besmetting u direct uw dierenarts inschakelt!

Spoelwormen

Volwassen spoelwormen worden 10 tot 18 centimeter lang. Ze leven vrij in de dunne darm en voeden zich met de darminhoud. Dit betekent dat er minder voedingsstoffen voor uw kat over blijven, ze kan hier uiteindelijk door verzwakken. Soms kan het verplaatsen van de spoelwormen naar de maag de kat misselijk maken. Dit maakt dat de kat gaat braken en soms een heel kluitje wormen uitbraakt. Door een volwassen worm worden duizenden eitjes gelegd. Deze komen met de ontlasting mee naar buiten en worden via het likken door de kat weer opgenomen. De eitjes ontwikkelen zich tot larve en dringen door het darmslijmvlies de bloedbaan binnen. Via de bloedbaan kruipen ze door lever en longen. Hier (in de longen) worden ze opgehoest en weer opgelikt en doorgeslikt. In de maag en darmen ontwikkelen ze zich tot volwassen wormen. In de spieren van de kat 'rusten' de wormen en door een hormonale verandering, bijv. zwangerschap verplaatsen ze zich naar baarmoeder en melkklieren waar ze de kleintjes dan weer besmetten.

Lintwormen

Er bestaan verschillende soorten lintwormen die bij zowel hond als kat voorkomen. Hier beperken we ons tot de twee meest voorkomende soorten. De Taenia-lintworm en de Dipylidium-lintworm. Beide soorten zijn parasieten en hebben een 'tussen' gastheer nodig. Voor de eerste soort zijn dat zoogdieren als muis, rat, konijn etc. Voor de tweede soort zijn dat vlooiën.

De lintworm heeft een duidelijk te onderscheiden kop met een soort zuignappen erop. Hierachter groeit het lijf maar door in kleine stukjes (segmenten). Helemaal achteraan vallen de 'rijpe' segmenten eraf, die kunt u dan als klein witte platte stukjes op de ontlasting van de kat herkennen, ze zitten vol met eitjes, die als ze worden opgelikt en opgegeten, tot ontwikkeling kunnen komen in hun gastheer. Als de afgevallen segmenten opdrogen, zien ze eruit als rijstkorrels. Deze droge vorm is weer voedsel voor de vlo en hiermee is de cirkel weer rond. Vandaar dat als de kat vlooiën heeft de besmetting met de lintworm zeker niet

denkbeeldig is. Van een enkele lintworm zal uw kat waarschijnlijk niet zoveel hinder ondervinden. Bij een uitgebreidere besmetting verzwakken ze, worden mager en hebben soms last van diaree.

Het mag duidelijk zijn dat voor het uitroeien van volwassen exemplaren er een goed wormmiddel gebruikt moet worden. Voor de *Diyliidium*-lintworm kunt u het beste bij uw dierenarts terecht omdat er in sommige middelen, verkrijgbaar bij de speciaalzaak, dusdanige gifstoffen zitten die ervoor moeten zorgen dat de wormen de darmwand loslaten, dat de middelen op zich weer nare bijwerkingen kunnen hebben. Voor deze wormsoort is het duidelijk dat bij bestrijding van de worm ook de bestrijding van vlooiën moet plaatsvinden, omdat u anders water naar de zee aan het dragen bent.

Toxoplasmose

Dit is een van de relatief onschadelijke darmparasieten voor de kat. Het is wel de enige gevaarlijke parasiet die direct van de kat op de mens kan overgaan.

1. Toxoplasmose dient direct behandeld te worden, daar de ziekte gevaar op kan leveren voor de mens.
2. De kat kan wel ziek zijn door toxoplasmose, maar zal hier niet aan sterven.

De kat is drager en heeft geen symptomen, hoewel deze parasiet, als hij uiteindelijk volwassen is geworden, in elk willekeurig lichaamsdeel van de kat voor kan komen. Dan kan de kat wel symptomen krijgen die verwarrend veel kunnen lijken op een scala van aandoeningen. De dierenarts zal dan d.m.v. bloedproeven en uitwerpselen onderzoek moeten achterhalen of deze parasiet oorzaak is of niet. Besmettingsbron is de, niet op tijd schoongemaakte, kattenbak. De verse uitwerpselen van een kat kunnen geen besmettingsbron zijn. Wel de uitwerpselen die er al 48 uur liggen. Dus een niet tijdig schoongemaakte kattenbak is besmettingsbron, maar nog veel vaker de drollen die in de tuin liggen. Eigenlijk zou je bij het verschonen van de bak en het werken in de tuin waar katten hun behoefte doen altijd handschoenen moeten dragen. Vergeet vooral niet om ook de zandbak voor de kinderen drol- en kat vrij te houden met bijvoorbeeld een deksel. Ook rauw of te kort gekookt vlees kan gevaar op leveren, dit geldt voor zowel de kat als de mens. Voorzichtigheid is dus geboden zeker als je zwanger bent. Je hoeft zelf geen ziekte verschijnselen te hebben om de besmetting door te geven aan je nog ongeboren kind.

Belangrijk is in alle gevallen dat u dagelijks de kattenbak verschoont en daarna goed uw handen wast met zeep. Ook is een goed ontwormingsschema voor uw kat onontbeerlijk. Bij twijfel welke ontwormingsmethode u het best kunt gebruiken, doet u er slim aan om te overleggen met uw dierenarts. Deze is volledig op de hoogte van nieuwe ontwikkelingen op elk gebied dat de gezondheid van uw kat betreft, hij/zij zal u altijd een goed onderbouwd advies kunnen geven.

Haakwormen

Haakworm besmetting komt minder vaak voor dan de besmetting van spoelworm en lintworm. Ze zijn zo klein dat ze met het blote oog nauwelijks te zien zijn. Ook deze worm leeft in de dunne darm. Hij zuigt bloed uit de darmwand met snijdende haakjes of plaatjes aan zijn kop. Een kat met haakworm besmetting heeft dan ook meestal een bloederige, wat slijmerige diaree en kan hierdoor behoorlijk verzwakken.

De besmetting kan op alle reeds genoemde manieren plaatsvinden. Als ze via de huid tenslotte in de longen terechtkomen, worden ze opgehoest en weer doorgeslikt waardoor ze alsnog op hun favoriete plaats van bestemming aankomen. Net als de spoelworm, kan de

haakworm besmetting via de placenta het ongeboren kitten en via de melk het jonge kitten besmetten.

Hartwormen

De hartworm of *Dirofilaria immitis* is een kleine draadvormige rondworm. Vroeger kwam deze worm alleen in de zuidelijke landen voor. Tegenwoordig komt hij (gelukkig nog zelden) ook in de meer gematigde klimaten zoals in ons land voor en niet alleen door import van katten uit het zuiden. Doordat de wormen een ontsteking veroorzaken in rechter hartkamer, longslagader en holle ader geeft dit aanleiding tot leverstuwung, verwijding van de rechterzijde van het hart en benauwdheid. Het eerste dat u er van merkt, is het hoesten van de kat, daarna steeds verder gaande benauwdheid en tenslotte bloedspuwing. Het is een uiteindelijk dodelijke wormbesmetting.

Longwormen

In ons land kennen we eigenlijk slechts twee soorten longwormen, de *Aelurostrongylus abstrusus* en de *Capillaria aerophila*.

De eerste is het meest zeldzaam en wordt soms aangetroffen bij zwervkatten in België en het zuiden van Nederland. Het kan ernstig longletsel geven, maar meestal zijn de symptomen mild. Het blijft dan bij een aantal weken een droge hoest die daarna spontaan verdwijnt. De tussengastheer voor deze worm is de slak die op zijn beurt weer wordt gegeten door de vogel, de kikker en de kat.

De tweede soort longworm is een haarworm, die in de ademhalingsorganen van o.a. de zwervkat regelmatig en bij de huiskat zelden voorkomt.

Door irritatie ontstaat een droge hoest en neus uitvloeiing. Regenwormen spelen vermoedelijk een rol in deze cyclus.